

Құрылтайшы және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама және құқықтық
ақпарат институты» ШЖК РМК
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.zqai.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Сәрпеков Р.Қ. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан) – (төраға)
Абайділдинов Е.М. – з.ғ.д. (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Унзила Шапақ – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)

Бас редактор

Дүйсенов Е.А. – з.ғ.к.

Редакциялық алқа құрамы

Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан) – (төраға)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Қазбаева Ә.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Киязова А.Ж. – (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Қулиспаева М.Ж. – PhD (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Нұрғазиев Б.Қ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Нұрмағамбетов Р.Ғ. – PhD (Челябинск,
Ресей)
Примашев Н.М. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бішкек,
Қырғызстан)

Журнал редакциясы

Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
тел.: 8 (7172) 26-61-29

Қазақстан Республикасы Ақпарат
және коммуникациялар министрлігі
Ақпарат комитетінің

БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 17761-Ж 25.06.2019 ж.
(Алғашқы есепке қою кезі
№6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы, 010000,
Нұр-Сұлтан қ., Д. Қонаев к., 12/1
«Сулы-жасыл желекжол» БО
тел.: 8(7172) 57-03-42
www.zqai.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы.....8

Әділет министрі М. Бекетаевтың Үкіметтің баспасөз орта-
лығының алаңшасында «Норма шығармашылық процесті жетілдіру
туралы» тақырыбында сөз сөйлеуі.....11

Р.К. СӨРПЕКОВ ЕАЭО сотының одақ мүше-мемлекеттерінің
(Қазақстан Республикасы мысалында) ұлттық органдарымен өзә-
ра әрекеттесуі: тәжірибе, мәселелер және әрі қарай жетілдірудің
жолдары.....15

Конституциялық және әкімшілік құқық

Е.А. ДҮЙСЕНОВ, А.Қ. ЛӘМБЕКОВА, Е.А. ДҮЙСЕНОВ
Қазақстан Республикасының үкіметі жанындағы заң жобалау қыз-
меті мәселелері жөніндегі ведомствоаралық комиссия: заң шығару
қызметін жетілдіру бойынша ұсынымдар мен ұсыныстар.....21

Б.Қ. НҮРҒАЗИНОВ, Д.А. ПАШЕНЦЕВ, О.Н. ШЕРСТО-
БОВ, Т.Қ. МАКЕНОВ Қазақстан Республикасының әкімшілік
ісінде прокурордың іс жүргізу жағдайының келешегі туралы.....31

Е.Б. АБДРАСУЛОВ, А.Е. АБДРАСУЛОВА Құқықтағы нақты
және жалған олқылықтар және оларды сот органдарының құқық
қолдану қызметінде орындалу жолдары.....40

С.К. УКИН, Д.С. БАТЫРБЕКОВА «Астана» Халықаралық
қаржы орталығының аумағында шетелдіктер мен азаматтығы жоқ
адамдардың құқықтық жағдайы ерекшеліктерінің кейбір мәселе-
лері.....45

Азаматтық және азаматтық іс жүргізу құқығы

К.М. ИЛҒАСОВА Жер қойнауын пайдалану жөнінде келісім-
шарттар бойынша дауларды баламалы шешу мәселелері.....54

М.А. ЕСТЕМИРОВ «Жауапкершілігі шектеулі және қосымша
жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы» Қазақстан Республика-
сының Заңының 11-бабына түсініктеме.....63

Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс

З.Ғ. ҚАЗИЕВ, А.Н. АҚПАНОВ Қазақстан Республикасының
қылмыстық-процестік құқығын және заңнамасын дамыту страте-
гиясы.....72

Қ.Е. ИСМАҒҰЛОВ, А.Қ. ҚҰРМАНОВА, Б.А. АМАНЖО-
ЛОВА Жеке адамға қарсы құқық бұзушылықтар жүйесінде адам
өлтіру жауапкершілігі туралы отандық қылмыстық заңнаманы
жетілдіру.....81

А.Т. КӘРІПОВА, Т.Ғ. МАХАНОВ Қазақстан Республикасы-
ның қылмыстық заңнамасы бойынша сыбайлас жемқорлық қыл-
мыстары үшін белгіленген қылмыстық-құқықтық нормалар санк-
циясын талдау.....88

Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану

М.А. СӨРСЕМБАЕВ ЕАЭО сотының және ЕО сотының
шешімдері, қаулылары мен қорытындылары: ұқсас және айыру
белгілері.....95

Г.А. МЕНЗЮК, Ю.А. ГАВРИЛОВА, Б.А. УМИТЧИНОВА
ЕАЭО және ЕО шеңберінде интеграциялық процестер контекстін-
дегі суверенитет және ұлттықтан жоғары тұрудың арақатынасы.....101

Құқықтық мониторинг

С.И. КЛИМКИН Тағыда жауапкершілігі шектеулі серікте-
стікке қатысушылардың жауапкершілік мәселесі туралы.....109

М.Х. ХАСЕНОВ Ерлер мен әйелдердің тең құқықтарының
және тең мүмкіндіктерінің мемлекеттік кепілдіктері туралы Қа-
зақстан Республикасының заңнамасына талдау нәтижесі туралы.....116

Р.Е. ЖАҚЫПОВ Қазақстан Республикасының саяси партия-
лар туралы заңнамасын жетілдіру мәселелері.....126

Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан	
Е.С. САФУАНИ Нормативтік акт тілінің кейбір мәселелері.....	135
Ж.М. ТҰРАРОВА, А.Н. КАДИРОВА Терминдік қорды жетілдірудің кейбір мәселелері.....	139
Жас ғалым мінбері	
Қ.Қ. САБИРОВ Қазақстан Республикасының ойын бизнесін реттеу саласындағы заңнамасын жетілдірудің кейбір мәселелері.....	144
Д.Б. РАЗИЕВА Тәртіптік жауапкершілік институтында әділдік қағидатын іске асыру.....	150
А.Р. ХАСЕНОВА Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының парақорлықты саралау мәселелері бойынша түсіндірмелерінің даулы қағидалары.....	157
Ғылыми өмір хроникасы	
«Әкімшілік-процестік құқықтық қатынастар қатысушыларының құқықтық жағдайы» тақырыбындағы дөңгелек үстел туралы ақпараттық хабарлама, Нұр-Сұлтан қ., 2019 жылғы 20 маусым.....	164
«БҰҰ-ы қызметі мен егемен мемлекеттер үшін ұлттық және халықаралық деңгейдегі құқықтың үстемдігі басымдылық ретінде» атты халықаралық ғылыми конференция туралы ақпараттық хабарлама, Нұр-Сұлтан қ., 2019 жылғы 6 қыркүйек.....	168
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты делегациясының Беларусь Республикасына қызметтік сапары туралы ақпараттық хабарлама, Минск қ., 2019 жылғы 17-20 қыркүйек.....	174
Ғарыш құқығы және саясаты жөніндегі БҰҰ-ның халықаралық конференциясы туралы ақпараттық хабарлама, Стамбул қ., Түркия, 2019 жылдың 23-26 қыркүйегі.....	181
«Жаршының» мұрағат беттері	
Ж.О. ҚҰЛЖАБАЕВА Бостандықты шектеу түріндегі қылмыстық жазаның қазіргі түсінігі (ҚР ЗИ Жаршысындағы мақала, №2 (22)-2011, 38-40-б.).....	184
М.Ж. КУЛИКПАЕВА З.ғ.к. Ж.О. Құлжабаеваның «Байқоңыр» ғарыш айлағын халықаралық-құқықтық қамтамасыз ету» ғылыми жарияланымна қайтып оралғанда.....	191
Есімнама	
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институтының бас ғылыми қызметкері, з.ғ.д., профессор Е.М. Абайділдинов – 60 жаста!.....	196
Библиография	
А.С. Александров, В.В. Колесниктің «Досудебное соглашение о сотрудничестве сторон в российском уголовном судопроизводстве» атты монографиясына рецензия. – М.: Юрлитинформ, 2018. – 216 б.	198
Даналық ойлар	204

Учредитель и издатель:
РГП на ПХВ «Институт
законодательства и правовой
информации Республики Казахстан»
Издается с 2006 года
Все материалы журнала размещаются
на сайте www.zqai.kz
Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета
Сарпеков Р.К. (Нур-Султан, Казах-
стан) – (председатель)
Абайдылинов Е.М. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург,
Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва,
Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Унзила Шапак – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)

Главный редактор
Дюсенов Е.А. – к.ю.н.

Состав Редакционной коллегии
Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан) – (председатель)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный
деятель культуры РК (Нур-Султан,
Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,
Россия)
Казбаева А.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Киязова А.Ж. – (Нур-Султан,
Казахстан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Кулиспаева М.Ж. – PhD (Нур-Султан,
Казахстан)
Нургазинов Б.К. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Нурмагамбетов Р.Г. – PhD (Челябинск,
Россия)
Примашев Н.М. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-Ка-
меногорск, Казахстан)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)

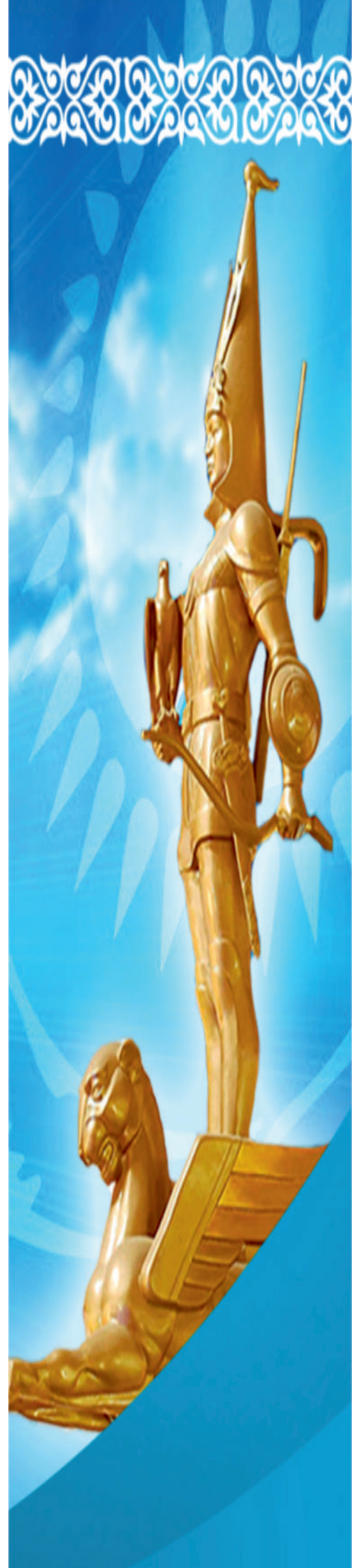
Редакция журнала
Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
тел.: 8 (7172) 26-61-29
*Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 17761-Ж
от 25.06.2019 г. Комитета информации
Министерства информации и
коммуникаций Республики Казахстан
(Первичная постановка на учет
№6592-Ж. 07.09.2005 г.)*

Адрес:
Республика Казахстан, 010000,
г. Нур-Султан, ул. Д. Конаева, 12/1
БЦ «На Водно-зеленом бульваре»
тел.: 8(7172) 57-03-42
www.zqai.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

СОДЕРЖАНИЕ

Колонка редакции	9
<i>Выступление Министра юстиции М. Бекетаева на площадке пресс-центра Правительства на тему «О совершенствовании нор- мотворческого процесса»</i>	13
<i>Р.К. САРПЕКОВ О взаимодействии Суда ЕАЭС с национальны- ми органами государств-участников Союза (на примере Республики Казахстан): практика, проблемы и пути дальнейшего совершен- ствования</i>	15
Конституционное и административное право	
Е.А. ДЮСЕНОВ, А.К. ЛЯМБЕКОВА, Е.А. ДЮСЕНОВ Меж- ведомственная комиссия при правительстве Республики Казахстан: рекомендации и предложения по совершенствованию законопроект- ной деятельности	21
Б.К. НУРГАЗИНОВ, Д.А. ПАШЕНЦЕВ, О.Н. ШЕРСТОБО- ЕВ, Т.К. МАКЕНОВ О перспективах процессуального положения прокурора в административном судопроизводстве Республики Казах- стан	31
Е.Б. АБДРАСУЛОВ, А.Е. АБДРАСУЛОВА Действительные и мнимые пробелы в праве и пути их восполнения в правопримени- тельной деятельности судебных органов	40
С.К. УКИН, Д.С. БАТЫРБЕКОВА Некоторые вопросы осо- бенностей правового положения иностранцев и лиц без граждан- ства на территории Международного финансового центра «Аста- на»	45
Гражданское и гражданско-процессуальное право	
К.М. ИЛЬСОВА Вопросы альтернативного разрешения споров по контрактам на недропользование	54
М.А. ЕСТЕМИРОВ Комментарий к ст.11 Закона Республики Казахстан «О товариществе с ограниченной и дополнительной от- ветственностью»	63
Уголовное право и уголовный процесс	
З.Г. КАЗИЕВ, А.Н. АХПАНОВ Стратегия развития уголов- но-процессуального права и законодательства Республики Казах- стан	72
К.Е. ИСМАГУЛОВ, А.К. КУРМАНОВА, Б.А. АМАНЖО- ЛОВА Совершенствование отечественного уголовного законода- тельства об ответственности за убийство в системе правонаруше- ний против личности человека	81
А.Т. КАРИПОВА, Т.Г. МАХАНОВ Анализ санкций уголов- но-правовых норм, установленных за коррупционные преступле- ния по уголовному законодательству Республики Казахстан	88
Международное право и сравнительное правоведение	
М.А. САРСЕМБАЕВ Решения, постановления, заключения суда ЕАЭС и суда ЕС: аналогичные и различительные черты	95
Г.А. МЕНЗЮК, Ю.А. ГАВРИЛОВА, Б.А. УМИТЧИНОВА Соотношение суверенитета и наднациональности в контексте ин- теграционных процессов в рамках ЕАЭС и ЕС	101
Правовой мониторинг	
С.И. КЛИМКИН Вновь к вопросу об ответственности участ- ников товарищества с ограниченной ответственностью	109
М.Х. ХАСЕНОВ О результатах анализа законодательства Республики Казахстан о государственной регистрации прав на не- движимое имущество	116
Р.Е. ЖАКУПОВ Вопросы совершенствования законодатель- ства Республики Казахстан о политических партиях	126

Из практики законоотворчества на государственном языке	
Е.С. САФУАНИ Некоторые вопросы языка нормативного акта.....	135
Ж.М. ТУРАРОВА, А.Н. КАДИРОВА Некоторые вопросы совершенствования терминологического фонда.....	139
Трибуна молодого ученого	
К.К. САБИРОВ Некоторые проблемные вопросы совершенствования законодательства Республики Казахстан в сфере регулирования игорного бизнеса.....	144
Д.Б. РАЗИЕВА Реализация принципа справедливости в институте дисциплинарной ответственности.....	150
А.Р. ХАСЕНОВА Спорные положения разъяснений Верховного Суда Республики Казахстан по вопросам квалификации взяточничества.....	157
Хроника научной жизни	
Информационное сообщение о круглом столе на тему: «Правовое положение участников административно-процессуальных правоотношений», г. Нур-Султан, 20 июня 2019 года.....	165
Информационное сообщение о международной научной конференции «Верховенство права на национальном и международном уровнях как приоритет деятельности ООН и суверенных государств», г. Нур-Султан, 6 сентября 2019 года.....	170
Информационное сообщение о рабочей поездке делегации Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан в Республику Беларусь, г. Минск, 17-20 сентября 2019 года.....	176
Информационное сообщение о Международной конференции ООН по космическому праву и политике, г. Стамбул, Турция, 23-26 сентября 2019 года.....	182
Архивные страницы «Вестника»	
Ж.О. КУЛЖАБАЕВА Международно-правовое обеспечение космодрома «Байконур» (статья в Вестнике ИЗ РК, №2 - 2006. - с. 48-56).....	184
М.Ж. КУЛИКПАЕВА Возвращаясь к научной публикации к.ю.н. Ж.О. Кулжабаевой «Международно-правовое обеспечение космодрома «Байконур».....	191
Персоналии	
Главному научному сотруднику Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, д.ю.н., профессору Е.М. Абайдельдинову – 60 лет!.....	196
Библиография	
Рецензия на монографию А.С. Александрова, В.В. Колесник «Досудебное соглашение о сотрудничестве сторон в российском уголовном судопроизводстве». – М.: Юрлитинформ, 2018. – 216 с.	198
Мудрые мысли	204

Founder and publisher:
RSE on the REM «Institute
of Legislation and Legal information
of the Republic of Kazakhstan»
Published since 2006
All journal materials are placed
on the website
www.zqai.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894
from 05.30.2013)

Editorial Council members

Sarpekov R.K. (Nur-Sultan, Kazakhstan)
– (Chairman)
Abayeldinov E.M. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)
Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)
Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Rahmetov S.M. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Malinovskiy V.A. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Unzila Shapak – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Chief Editor

Dyussenov Ye.A. – c.j.s.

Editorial Board members

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan) – (Chairman)
Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)
Aiymbetov M.A. – Honored Worker
of Culture of Kazakhstan, (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Rus-
sian)
Kazbayeva A.G. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Kaziyev Z.G. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Kiyazova A.Zh. – (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Konusova V.T. – c.j.s. (Nur-Sultan, Ka-
zakhstan)
Kulikpayeva M.Zh. – PhD (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Nurgazinov B.K. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Nurmagambetov R.G. – PhD
(Chelyabinsk, Russian)
Primashev N.M. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-
Kamenogorsk, Kazakhstan)
Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek,
Kyrgyzstan)

The editorial staff

Dzhamburshin K.A.
Koltubayeva G.B.
Yerdesheva D.T.
Zhumageldina B.Zh.
Bailenova A.K.
tel.: 8 (7172) 26-61-29

*The certificate of registration of mass media
№17761-G from 25.06.2019 from
the Information Committee of the Ministry
of Information and Communications
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration
№6592-Zh.07.09.2005.)*

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Nur-Sultan, D. Konaev str., 12/1
BC «On the water-green boulevard»
tel.: 8(7172) 57-03-42
www.zqai.kz
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

CONTENT

Editorial	9
<i>Speech of the Minister of Justice M. Beketaev at the site of the press center of the Government on the topic "On improving the rule- making process."</i>	13
<i>R.K. SARPEKOV The interaction of the EAEU court with the national bodies of the member states of the Union (in the context of the Republic of Kazakhstan): practice, problems and ways for further improvement</i>	15
Constitutional and Administrative Law	
Y.A. DYUSSEN OV, A.K. LYAMBEKOVA, Y.A. DYUSSEN OV Interdepartmental commission under the government of the Republic of Kazakhstan: recommendations and proposals to improve legislative activities	21
B.K. NURGAZINOV, D.A. PASHENTSEV, O.N. SHERSTOBOEV, T.K. MAKENOV On the prospects of the procedural position of the prosecutor in the administrative proceedings of the Republic of Kazakhstan	31
Y.B. ABDRASSULOV, A.Y. ABDRASSULOVA The valid and supposed gaps in the law and ways of their execution in the law- enforcement activity of the judicial bodies	40
S.K. UKIN, D.S. BATYRBEOVA Some of the specific features of the legal status of foreigners and persons without citizenship on the territory of the International financial center «Astana»	45
Civil and Civil Procedural Law	
K.M. ILYASSOVA Issues of alternative dispute resolution under subsurface use contracts	54
M.A. YESTEMIROV Commentary to the article 11 of the Law of the Republic of Kazakhstan «On limited and additional liability partnership	63
Criminal law and Criminal procedure	
Z.G. KAZIYEV, A.N. AKHPANOV Strategy for the development of criminal procedure law and legislation of the Republic of Kazakhstan	72
K.E. ISMAGULOV, A.K. KURMANOVA, B.A. AMANZHOLLOVA Improvement of domestic criminal legislation on responsibility for murdering in the system of offenses against human personality	81
A.T. KARIPOVA, T.G. MAKHANOV Analysis of the list of criminal-corruption prizes in the Republic of Kazakhstan regulation of the corruption prizes in Kazakhstan	88
International and Comparative law	
M.A. SARSEMBAYEV Judgements, resolutions, opinions (conclusions) of the EAEU COURT and the EU court: similar and distinctive features	95
G.A. MENZYUK, J.A. GAVRILOVA, B.A. UMITCHINOVA The correlation between sovereignty and supranationality in the context of integration processes within the EAEU and the EU	101
Legal monitoring	
S.I. KLIMKIN Once again to the question of liability of participants in a limited liability partnership	109
M.KH. KHASSEN OV On the results of the analysis of legislation of the Republic of Kazakhstan on state guarantees of equal rights and equal opportunities of men and women	116
R.Y. ZHAKUPOV Issues of improvement of legislation of the Republic of Kazakhstan on political parties	126

From the lawmaking practice in the official language	
E.S. SAFUANI Some issues of normative acts language.....	135
ZH.M. TURAROVA, A.N. KADIROVA Some issues of improvement of the terminological fund.....	139
Young scholar tribune	
K.K. SABIROV Some issues of the improvement of the legislation of the Republic of Kazakhstan in the area of gaming business.....	144
D.B. RAZIYEVA Implementation of the principle of fairness in disciplinary responsibility institute.....	150
A.R. KHASSENNOVA Controversial provisions of the clarifications of the Supreme court of the Republic of Kazakhstan on the issues of qualifications of bribery.....	157
The Chronicle of Scientific Life	
Information note about a round table on the topic: «The legal status of participants in administrative procedural legal relations», Nur - Sultan, June 20, 2019.....	166
Information note on the international scientific conference «Supremacy of law at the national and international levels as a priority of UN activities and sovereign states», Nur-Sultan, 6 September 2019.....	172
Information note on the official visit of delegation of the Institute of Legislation and Legal Information of the Republic of Kazakhstan to the Republic of Belarus, Minsk, on September 17-20, 2019.....	178
Information note on the United Nations International Conference on Space Law and Policy, Istanbul, Turkey, September 23-26, 2019.....	183
The archive pages of the «Bulletin»	
ZH.O. KULZHABAYEVA International legal support for the “Baikonur” Cosmodrome (article in Bulletin of IL RK, №2 - 2006. - 48-56-p.).....	184
M.ZH. KULIKPAYEVA Returning to scientific publication of candidate of law Zh.O. Kulzhabayeva “International legal support for the “Baikonur” Cosmodrome”.....	191
Personalities	
60 years to the Chief researcher of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan, Doctor of Laws, Professor Ye.M. Abaideldinov.....	196
Bibliography	
Review on the monograph of A.S. Alexandrov, V.V. Kolesnik «Pre-trial agreement on cooperation of the parties in the Russian criminal proceedings». – М.: Юрлитинформ, 2018. – 216 p.....	198
Wise thoughts	204

ЛИТЕРАТУРА

1. Орысша-қазақша сөздік. - Алматы, Дайк-пресс, 2005. - 1146 б.
2. Новый словарь иностранных слов. - Москва, АСТ, Минск HARVEST, 2005. - 1151 с.

REFERENCES

1. Orysssha-qazaqsha sözdik. - Almaty, Dajk-press, 2005. - 1146 b.
2. Novyj slovar' inostrannyh slov. - Moskva, AST, Minsk HARVEST, 2005. - 1151 s

ӘОЖ (УДК) – 81'33:340.113

ТЕРМИНДІК ҚОРДЫ ЖЕТІЛДІРУДІҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ

Жұмагүл Мұхтарқызы Тұрарова

Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты
Лингвистика орталығының НҚА және халықаралық шарттар жобаларына
ғылыми лингвистикалық сараптама секторының жетекші ғылыми қызметкері,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қазақстан Республикасы; e-mail: zhumat_08@mail.ru

Әлия Назарғалиқызы Кадирова

Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты
Лингвистика орталығының НҚА және халықаралық шарттар жобаларына
ғылыми лингвистикалық сараптама секторының жетекші ғылыми қызметкері,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қазақстан Республикасы; e-mail: aliya.kadirova@mail.ru

Түйін сөздер: термин ұғымы; терминжасам; терминология мен терминдер мәселесі.

Аннотация. Мақала «термин» ұғымын және терминдерді қолдануды жетілдіру мәселелерін талқылауға арналған. Авторлар терминжасам және оны қолдануға қатысты қазақ тілші ғалымдарының тәжірибесін айта келе, А. Байтұрсынұлының еңбектері туралы қысқаша баяндайды.

Сондай-ақ, қазақ терминологиясының қазіргі кезеңге дейінгі қалыптасқан тәжірибесі мен қолданыстағы терминдерді жетілдірудің сабақтастығын атап өтеді.

Заңнамада қолданылатын терминдерді жетілдіру мәселесі заңнама жүйесінде әрбір салаға тән төл және негізгі ұғымдарды іріктеу, сондай-ақ жаңа ұғымдарды жүйелеу, жалпыға ортақ нұсқасын пайдалануды қамтамасыз ету арқылы қолданыстағы терминдер жүйесін қалыптастырумен байланысты екендігін баяндайды.

Атап айтқанда, авторлар оларды терминологиялық сөздіктерді қолдануды үйлестірумен, заң жобаларын әзірлеу және заң жобаларының лингвистикалық сараптамасын жүргізу кезінде қажетті тілдік нормаларды сақтау талаптарын, терминдерді біріздендіру тәсілдерін қамтитын әдістемені әзірлеумен және осы шараларды мемлекеттік органдар мен ұйымдардың бірлескен және келісілген күш-жігерімен іске асыруды үйлестірумен байланыстырады.

Терминдерді жетілдірудің шаралары ретінде терминологиялық жұмыстардың теориялық және практикалық негіздерін (реттеу, жүйелеу, біріздендіру, стандарттау) ғылыми тұрғыда анықтауды атап өте отырып, авторлар сараланған салалық терминологиялық сөздіктердің терминдерді нақтылауда, ұғымдарды тұрақтандыруда әдістемелік құрал болатындығын көрсетеді.

ННЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОГО ФОНДА

Тұрарова Жумакуль Мухтаровна

Ведущий научный сотрудник сектора научной лингвистической экспертизы
проектов НПА и международных договоров Центра лингвистики
Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан,
г. Нур-Султан, Республика Казахстан; e-mail: zhumat_08@mail.ru

Кадирова Алия Назаргалиевна

Старший научный сотрудник сектора научной лингвистической экспертизы проектов НПА и международных договоров Центра лингвистики Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, г. Нур-Султан, Республика Казахстан; e-mail: aliya.kadirova@mail.ru

Ключевые слова: понятие термина; терминообразование; терминология и проблемы терминов.

Аннотация. Статья посвящена обсуждению вопросов совершенствования понятия «термин» и применения терминов. Рассказывая о практике казахских ученых-языковедов, авторы кратко излагают о трудах А. Байтурсынулы, касающихся терминообразования и применения. В статье также подчеркивается преемственность сформированного казахского терминологического опыта до настоящего времени и совершенствования действующих терминов.

Излагают, что вопросы совершенствования терминологии действующего законодательства связаны с формированием в системе законодательства часто используемых терминов путем отбора оригинальных и основных понятий, присущих отрасли, а также систематизации новых понятий, обеспечения всеобщей последовательности.

В частности, авторы связывают их с координацией применения терминологических словарей, разработкой методик, включающей требования соблюдения языковых норм, необходимых для использования при разработке законопроектов и проведения лингвистической экспертизы законопроектов, способов унификации терминов, и с реализацией данных мер совместными и согласованными усилиями государственных органов и организаций.

Отмечая научное определение теоретических и практических основ терминологической работы (регулирование, систематизация, унификация, стандартизация) в качестве мер по совершенствованию терминов, авторы указывают, что дифференцированные отраслевые терминологические словари являются методическими пособиями в уточнении терминов, стабилизации понятий.

SOME ISSUES OF IMPROVEMENT OF THE TERMINOLOGICAL FUND

Turarova Zhumakul Mukhtarovna

Leading Researcher of the Scientific linguistic expertise sector of NLA projects and international treaties of the Linguistic center of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan; Nur-Sultan, Republic of Kazakhstan; e-mail: zhumat_08@mail.ru

Kadirova Aliya Nazargalieva

Senior Researcher of the Scientific linguistic expertise sector of NLA projects and international treaties of the Linguistic center of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan; Nur-Sultan, Republic of Kazakhstan; e-mail: aliya.kadirova@mail.ru

Keywords: term concept; term formation; questions of terminology and terms.

Abstract. The article is devoted to the improvement of the concept “term” and the use of it. Taking into account the practice of Kazakh linguists, the authors briefly describe the works of A. Baitursynuly concerning the term formation and use of it. The article also emphasizes the importance of the experience of Kazakh terminology in the improvement of existing terms.

Generalizing the concept of «term» with motivated theoretical conclusions, the authors associate the role of terms in the development of science and technology in modern society with its specificity, certainty, general acceptance, consistent application of concepts.

It is stated that the issues of improving the terminology of the current legislation are associated with the formation in the laws of the system of frequently used terms by selecting the original and basic concepts inherent in the industry, as well as the systematization of new concepts, ensuring all consistency.

In particular, the authors associate them with the coordination of the use of terminological dictionaries, the development of a methodology that includes the requirements of compliance with language norms necessary for use in the development of bills and linguistic expertise of bills, methods of unification of terms, and the implementation of these measures by joint and concerted efforts of state bodies and organizations.

Noting the scientific definition of the theoretical and practical foundations of terminological work (regulation, systematization, unification, standardization) as measures in order to improve the terms that indicates differentiated terminological dictionaries are methodological materials.

«Қазақстан – 2030» бағдарламасында ұлттық терминдік қорды байыту жөнінде міндеттердің айқындалғандығы белгілі [1].

Қазақ терминологиялық жүйесін қалыптастыру, салалық терминдерді ретке келтіру мәселелері мамандардың үнемі назарында болған мәселелер екені белгілі.

Терминдерді қалыптастыруға бұлайша айрықша мән берілуі көпшіліктің қабылдауына түсінікті және қолдануына қажетті ғылыми ұғымдардың қазақ тіліндегі мағынасын дәл айқындаудан туындайтыны мәлім.

Өткен тарихымызды зерделесек терминологияны қалыптастырудың ғылыми-практикалық негіздері 1920 жылдардан бастау алғандығын көреміз. Алғаш рет 1924 жылы Орынбор қаласында өткен қазақстандық мәдениет және ғылым қайраткерлерінің I съезінде терминдерді қолдану мәселелері көтеріліп, кейіннен 1926 жылы Баку қаласында өткен терминологтардың Бүкілодақтық I съезінде де түркі тілдерінің терминологиясы мәселелері қаралған.

Қазақ тіл білімінің негізін қалаушы лингвист, ғалым А. Байтұрсынұлының «Тіл құралы» еңбегінің лингвистикалық терминдерді қалыптастырудағы маңызын атауға болады. А. Байтұрсынұлы өз еңбектерінде термин-жасамның лексика-морфологиялық тәсілі жеке сөздерді мәністік-морфемдік жағынан түрлендіру, ал морфологиялық-синтаксистік тәсілмен сөздерді біріктірудің тәсілдерін қазақ тілінің ерекшелігіне қарай шебер қолданумен [2] қатар, терминологиялық жұмыстарды жүргізуге, басқаруға, ретке келтіруге, біріздендіруге бастамашылық жасаған [3].

Терминдерді қалыптастыру, оларды қазақ тілі заңдылықтарына икемдеу, жүйелеу жөніндегі пікірлер сонымен қатар Қ. Басымовтың, Т. Шонановтың, Х. Досмұхамедовтің, Н. Төреқұловтың, Қ. Кемеңгеровтің, М. Әуезовтің, Қ. Жұбановтың, Н. Сауранбаевтың, М. Балақаевтың, Ө. Айтбаевтың және өзге де ғалымдардың да еңбектерінде [4] көрініс тапты.

Кеңестік кезеңде шектеулі дамып, ал егемендік алған кезеңде жаңаруға түскен терминдер мәселесі бүгінгі күні қажетті және сараланған негіздерді нақты айқындауға бағыт алып отырғанын атап өту қажет.

Бұл – қоғамдық қатынастардың, өндіріс және ғылымның дамуымен, жаңа ұғымдардың үздіксіз анықталуымен, оларды қорытумен, қабылдаумен байланысты туындайтын терминдер мәселесінің өзектілігін көрсетеді.

Осыған қатысты бірқатар теориялық ережелерді атап көрсетуге болады. Мәселен,

Г.О. Винокур «терминдерді ерекше функциясы бар сөздер», «Термин мен қарапайым сөздерді ажырату осы ғылым және оған тән ұғымдар жүйесіне тән ерекшелігімен анықталады» десе, А.А. Реформатский «Терминология бәрінен бұрын ғылымның ұғымдар жүйесімен тығыз байланысты» деп, ұғымдардың өздері де өзгеруге ұшырап, өз мәнінің өрісін кеңейтеді [5] деп көрсетеді. Ал академик І. Кеңесбаев пен профессор Т. Жанұзақов та термин ұғымының «шек», «шекара» деген сөздерден пайда болғанын айта келіп: «Ғылым мен техниканың, көркемөнер мен қоғам өмірінің алуан түрлі саласына байланысты қолданылатын, тиянақты, тұжырымды ұғымды білдіретін сөздер мен сөз тіркестері, атау сөз», - деген тұжырым жасаған [6].

Сонымен, алаш зиялылары тұжырымдаған қағидалар мен тәжірибелерден бастап қазіргі кезеңге дейін терминдерді қолдану туралы пікірлердің қоғам дамуындағы тілдің және қолданылатын терминдердің өзекті мәселе болғанын көреміз.

Бұл ретте Қазақстан Республикасының бірінші Президенті Н. Назарбаевтың 2018 жылғы 10 қаңтардағы Қазақстан халқына арнаған «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Жолдауында аталған: «Егер біз қазақ тілі ғұмырлы болсын десек, оны жөнсіз терминологиямен қиындатпай, қазіргі заманға лайықтауымыз қажет, қазақ тілін халықаралық деңгейге жақындатуымыз керек...» [7] деген тапсырма тіл жанашырларының тұжырым, ұстанымдарымен үйлеседі.

Қазіргі кезде бұл міндеттерді орындаудың бастамасы ретінде Қазақстанда 2020-2024 жылдарға арналған мемлекеттік тіл бағдарламасын қабылдау жоспарлануда. Бағдарламаның міндеттері:

латинографиялық алфавит негізінде қазақ тілін ортологиялық кодификациялау;

жаңа әліпби негізінде қазақ тілінің салалық терминожүйесін жетілдіру, біріздендіру және кодификациялау;

латын әліпбиі негізінде ономастикалық кеңістікті реттеу және стандарттау; «Қазақ тілінің ұлттық корпусы» мегажобасын іске асыру;

білім беру саласында қазақ тілінің қолданылуын кеңейту және оны пайдалану мәдениетін арттыру;

мемлекеттік және мемлекеттік емес сектор ұйымдарында қазақ тілін меңгеру деңгейін арттыру болып табылады.

Бағдарламаны іске асыру аясында қоғам-

дық және әлеуметтік ғылымдар бойынша 20 салалық терминологиялық сөздікті 2023 жылы, техника ғылымдары бойынша 15 салалық терминологиялық сөздікті, жаратылыстану ғылымына арналған 15 томды 2024-2025 жылы әзірлеу жоспарланып [8] отыр.

Бүгінгі күні қазақ тілінің реттелген терминологиялық қоры – 243000 термин. Оның 40,8 проценті (8571 термин) – төл терминдер, 59,2 проценті (12429) кірме және аралас терминдер [9].

Терминдерді нақтылауға, ұғымдарды тұрақтандыруға, дұрыс қолдануға, біріздендіруге бастайтын қадам ретінде Терминологиялық комиссияның терминдерді бекітумен байланысты жұмысының жандана бастағандығын, онымен бірге терминдерді жетілдіру мәселесінде Ахмет Байтұрсынұлы қалаған терминжасам қағидаттарын негізге алуға, әсіресе халықаралық терминдерді қазақ тілінің ерекшеліктеріне сай қабылдауға ұмтылысты атауға болады [10].

Осы орайда қолданыстағы заңнамадағы терминдерді, әсіресе салалық заңдардағы тән төл және негізгі түсініктерді жинақтау мен талдаудың, олардың тілдік нормаға және заң стилі талаптарына сәйкестілікке келтіру, жүйелеу, реттеу, біріздендіру мен стандарттау бойынша үйлестіру жұмыстарының заңнаманы жетілдірумен қоса терминологиялық қорды жетілдіру үшін де маңызы зор.

Қазіргі қоғамның дамуы, ондағы ғылым мен техникадағы өзгерістер заңнамаға құқықтық озық үлгілерін қабылдаумен қатар, түрлі ұғымдар мен терминдердің қолданысқа енуіне ықпал етуде. Мәселен, Қазақстан Республикасының Азаматтық процестік кодексінде қолданылған терминдерді атап өтуге болады. Мысалы 8-баптың 5-тармағында «иск» (заявление) - «талап қою (арыз)» деген термин құқықтық ұғымның, процестік құжаттың мазмұнын қамтитын арызды толық ашпайды. «Талап қою» дегенді «предъявление иска» деп аударсақ әрекет ұғымын иеленеді. Сонымен бұл термин «бір ғана ұғымды қамтуы қажет» деген терминге қойылатын талапқа сәйкес келмейді. Осы Кодексте «судебное заседание» - «сот отырысы» деп қолданылса, кейбір заңдарда «сот мәжілісі» деп қолданылады. Терминологиялық комиссиямен «судебное заседание» деген терминнің «сот отырысы», «сот мәжілісі» деген екі нұсқасы да бекітілген.

Сондықтан заңдарды әзірлеу, жетілдіру жұмыстары барысында заңдардағы ұғымдық мәніне сәйкеспейтін, құқықтық қолданыста бірізді түсінуді қиындататын терминдерді азайту жолдарын, оның ішінде Терминологиялық комиссияда қаралатын терминдердің бекітілген кезде әртүрлі нұсқада алынбауын терминком мүшелері мұқият қарауы қажет.

Аталған Бағдарлама міндеттерімен нормативтік құқықтық актілер және халықаралық шарт жобаларының заң техникасы мен тілдік нормаға сай әзірленуін бағалау мақсатында жүргізілетін ғылыми лингвистикалық сараптама міндеттері де сабақтас. Сараптама шегінде қаралатын мәселелер заң мәтініндегі терминдер мен ұғымдардың, сөздер мен сөз тіркестерінің мағыналық шегін нақтылауға және қолданылу сапасын жетілдіруге бағытталатын ізденісті, талдау мен бағалауды, нормативтік құқықтық актілер мен халықаралық шарт жобаларының сапасын арттыруды көздейді.

Қоғам дамуының құқықтық құралы заңнаманы жетілдіру – үздіксіз процесс. Бүгінгі күні қолданыстағы заңнамадағы, нормативтік құқықтық актілер жобаларындағы терминдердің қолданылу сапасын жетілдіруге ықпал ететін шараларды жүзеге асыру алға қойылады:

1) заң жобаларын әзірлеу және олардың лингвистикалық сараптамасын жүргізу кезінде тілдік нормаларды сақтау талаптарын қамтитын әдістемені әзірлеу. Онда терминологиялық жұмыстардың теориялық және практикалық негіздері (реттеу, жүйелеу, біріздендіру, стандарттау) анықталуы қажет;

2) Нормативтік құқықтық актілерге жүргізілетін құқықтық мониторинг шегінде терминдік, сөзжасамдық және өзге де тілдік норманы бұзатын олқылықтарды анықтауға, оларды түзетуге бағытталған ұсынымдарды әзірлеу қажет;

3) терминологиялық сөздіктерді сараптамадан өткізу арқылы қолданысқа ортақ, біріздендірілген, бекітілген терминдерді қамтитын сөздіктердің пайдаланылуын үйлестіру қажет.

Алайда, бұл мемлекеттің қолдауымен мемлекеттік органдар мен ұйымдардың бірлескен және келісілген іс-шараларын жүргізумен жүзеге асырылуы мүмкін.

Осы орайда «Заңнама және құқықтық ақпарат институты» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны заңнаманы жетілдіруге арналған іргелі және ғылыми-қолданбалы зерттеулер шегінде нормативтік құқықтық актілер жобаларының ғылыми лингвистикалық сараптамасын жүргізуде практикалық маңызға ие сөздіктерді әзірлегендігін атауға болады.

Тәжірибеде үлкен сұранысқа ие болып отырған осындай еңбектің бірі - «Заңнама және құқықтық ақпарат институты» республикалық қазыналық кәсіпорны Лингвистика орталығының жетекші ғылыми қызметкері М. Айымбетовтың құрастыруымен және жалпы редакторлығымен 2011 жылы бірінші нұсқасы әзірленген және 2016 жылы қайта толықтырылып, өңделген нұсқасы болып табылатын Заңнама терминдерінің қазақша-орысша, орысша-қазақша сөздігі.

«Заңнама және құқықтық ақпарат институты» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны 2020 жылы осы Сөздіктің латын әліпбиіндегі нұсқасын басып шығаруды жоспарлап отыр.

Аталған сөздік Лингвистика орталығы мамандарының нормативтік құқықтық актілер және халықаралық шарттар жобаларының ғылыми лингвистикалық сараптамасын жүргізуде күнделікті пайдаланатын құралы болып отыр. Сөздіктің осылай қолданыс табуының себебі заңнамада қолданылатын терминдерді жинақтауды жүйелі түрде тәжірибемен ұштастырып, терминдердің баламаларын саралап

жүйелеумен, көп жылдар бойы бекітілген терминдерді жинақтаумен байланысты.

Заңнаманы жетілдірудің тілдік мәселелерінде, әсіресе терминдер мағынасы мен қолданысын анықтауға бағыт-бағдар беретін осындай сөздіктердің болуы маңызды. Сондай-ақ тілдік нормаларды сақтау бойынша әдістемелік құралдардың да болуы аса қажет.

Қорыта айтқанда, нормативтік құқықтық актілер жобаларын әзірлеуде терминдер жүйесін, құрамы мен құрылымының сапалық деңгейін жетілдірудің кез-келген тәсілі заңнама мен құқық қолданудың тиімділігін арттырудың шарасы болары анық.

ЛИТЕРАТУРА

1. Назарбаев Н.Ә. «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру», мақала. <http://www.akorda.kz/>. <https://www.zakon.kz/>
2. Өмірзақ Айтбайұлы. Қазақ тіл білімінің терминологиясы мәселелері. - Алматы: «Абзал-Ай» баспасы, 2013. - 400 б.
3. Құрманбайұлы Ш. Терминтану. Оқу құралы. - Алматы, 2006. - 160 б.
4. Балақаев М., Сыздықова Р., Жанпейісов Е. Қазақ әдеби тілінің тарихы. - Алматы: Мектеп, 1968. - 239 б.
5. Реформатский А. А. Мысли о терминологии // Современные проблемы русской терминологии. - М.: Наука, 1986. - С. 163-198.
6. Кеңесбаев І., Жанұзақов Т. Тіл білімі терминдерінің орысша-қазақша сөздігі. - Алматы, 1966.
7. Назарбаев Н.Ә. «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері», Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 10 қаңтардағы Жолдауы. <http://www.akorda.kz/>
8. Ерден Қажыбек. Терминологиялық жұмыстардың тілді дамытудағы рөлі // <https://readtiger.com/tilalemi.kz/>, 22.4.2019ж. - 4 бет.
9. «Рухани жаңғыру: қазіргі қазақ терминологиясы» ғылыми-практикалық конференция материалдары / жасапты ред.: Г. Құбаш, С. Итегұлова, Нұр-Сұлтан, 2019. - 65 бет.
10. Салауат Кәрім. Терминді қиындатпайық // <http://tilalemi.kz/>, 15.10.2018ж. - 4 бет.

REFERENCES

1. N. A. Nazarbaev. «Bolashaqqa baǵdar: rýhanı jańǵyrý», maqala. <http://www.akorda.kz/>.
2. Omirzaq Aitbauly. Qazaq til biliminiń terminologiasy máseleleri. - Almaty: «Abzal-Aı» baspasy, 2013 zh. - 400 bet.
3. Sh. Qurmanbauly. Termintaný. Oqý quraly. - Almaty, 2006. - 160 b
4. M. Balaqaeu, R. Syzdyqova, E. Janpeiisov. Qazaq ádebi tiliniń tarihy. - Almaty: Mektep, 1968. - 239 b
5. Reformatski A.A. Mysli o terminologii // Sovremennye problemy rýsskoı terminologii. M.: Nayka, 1986. - S. 163-198 bet.
6. I. Keńesbaev, T. Januzaqov. Til bilimi terminderiniń oryssh-aqazaqsha sózdigi. - Almaty, 1966.
7. Nazarbaev N.A. «Tórtinshi ónerkásiptik revoliusia jaǵdayındaǵy damýdyń jańa múmkindikteri», Qazaqstan Respýblikasy Prezidentiniń 2018 jylǵy 10 qańtarдаǵy Joldaýy. <http://www.akorda.kz/>
8. Erden Qajybek. Terminologialyq jumystardyn tildi damytýdaǵy róli // <https://readtiger.com/tilalemi.kz/>, 22.4.2019 j. - 4 bet.
9. «Rýhanı jańǵyrý: qazirgi qazaq terminologiasy» ǵylymi-praktikalıyq konferensia materialdary / jayapty red.: G. Qubash, S. İteǵulova, Nur-Sultan, 2019. - 65 bet.
10. Salayát Kárim. Termindi qiyndatpayıq // <http://tilalemi.kz/>, 15.10.2018 j. - 4 bet.